

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYilvTérre 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
FRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdosos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A harmadik hadikölcsön.

A magyar állam egy ezstendő lefolyása alatt bizonyára már a legközelebbi napokban harmadszor fog polgáraihoz, a magyar nemzet fiaihoz, fordulni, hogy álljanak mellé roppant erőfeszítésében, amelyhez fogható nem ismer ezerszázados történelmünk és így fog hozzájuk szólani: Vért áldozatok érttem bőségesen minden időben, hogy a négy folyam ezüstje, a három halom földje piros lett tőle. De a modern háborút nemcsak vérral vívják, hanem gazdasági erővel is. Adjátok ide javaitokat, amit egy élet bosszú és verejtékes munkájával megtakarítottatok, amit jobb napokon félretettek, amit féltő gondoddal a láda fenekén őriztek: tegyétek oltáira. Az első én vagyok. A legfőbb cél, a legsürgősebb szükség az én céloim, az én szükségtelem.

A magyar nemzet erejét meghaladó, tehát emberi mértékkel mérve csodát művelt a háború tizennégy hónapjában. Az a fele is, amely künn harcol; de nem kevésbé a másik, amely odaadásával, türelmével, áldozatkészségével az összerokadástól megemelt az állami életnek, a biztos rendnek nagyon is megpróbáltatott épületét. Kimeríthetetlen az a külföld, amelyből ez az áldozás táplálkozik. Harmadszor kíván belőle az állam meríteni és még mindig nem érte el a fenekét. Azt hihették volna, egészen a mélyéig kiürítette és ime új élő vizek fakadnak belőle. A harmadik hadikölcsön sikerebb lesz, mint az első és a második. A magyar polgár méltónak fog mutatkozni a magyar katonához. Mikor az első és a második hadikölcsön jegyzésére hívtak bennünket, úgyünk válasza volt és helyzetünk szorongatott. Most, hogy a harmadik elhelyezéséről lesz szó, a magyar katoná immár megőrtte a legféltetesebb ellenség borzasztó túlerejét, messze elűzte hazánk határaitól, csaknem teljesen kisöpörte a monarchia úlsó felét is a megszálló rablóhadtól és Oroszország szívében hordozza meg diadalmas fegyvereinket.

A magyar katoná csodát művelt. A magyar polgár nem fog hozzá méltatlannak mutatkozni. A magyar polgári rend ezúttal is tudni fogja kötelességét, mint ahogy tudta eddig.

Mi az a különös kötelesség, amely a harmadik hadikölcsön kibocsátása körül mindenkire hárul?

Mindenki a maga körében értesse meg azokkal, akikre hatása van, mit vár a nemzet e nagy napokban fiaitól. Különösképpen a legmakacsabb, legzárkózottabb, leggyanakvóbb elemeknek kell már most a harmadik hadikölcsönjegyzéséről szóló kormányrendelet kibocsátása előtt megmagyaráznunk, hogy milyen kártevés rejlik ma a közre nézve a lakárakosság régi, elavult formáiban. Hogy a pénz a nemzet gazdasági életének vérke-

ringésébe beletartozik. Aki onnan kivonja, az zavart, rendtelenséget idéz elő ebben a keringésben. És oktanon óvatosságával a legnagyobb és legbőnösebb vigyázatlanságot követi el, mert ellenségeink ügyét szolgálja. Az állam pár nap mulva harmadszor fordul polgáraihoz. A főhívás nem lesz a pusztába kiáltónak szövege. És a siker meg fogja hozni a nemzetnek megnövekedett önbizalmát, folyton megritult erejét.

Mert nem lehet az, hogy a magyar közönség érdeklődése, honszeretele, áldozatkészsége kimerült volna éppen akkor, amikor minden jel a nehéz megpróbáltatások diadalmasan közeledő vége felé mutat.

És az sem lehet, hogy a nagy számadánál, amikor mindenki szigorúan és kérelhetetlenül megmérlegeltek, egyetlen egy polgár is akadjon, aki teljes önzéssel és a legnagyobb lelki megnyugvással el ne mondhatta magáról, hogy kötelességét megtette!

N. L.

A közönségnek lisztrel való ellátása.

Írta: Harmat Sándor.

A háború által a mögöttes országrészekben okozott kellemetlenségek között a multban jelentős volt a közönségnek lisztrel való ellátása.

Egyesek — kiknek erszényük engedte — a háború kitörése után nyomban elláták magukat bőven élelmi cikkekkel. Ezek nemcsak azzal jártak jól, hogy később nem kellett kézzel esni a holnapra való gondolásra, hanem akkor még jó árut és olcsón kaptak. De több a szegény ember! Ezek nem vehették meg előre szükségletüket. No meg ki hitte volna, hogy ide fajul Magyarországon az élelmiszerek drágasága.

A lisztrel való felette hiányos ellátásunk keserű tapasztalatait használjuk fel legalább ebben az évben.

A miniszteri rendelet a következő módokat nyújtja a lisztrel való ellátásra:

1. Vegye meg mindenki magának október 15-ig az 1916. év augusztus 15-ig szükséges gabonát.

Ezt a szegény nem teheti, de nem lehet megtenni nálunk azért sem, mert vidékünk nem termel gabonát s alig vannak gőzmalmaik. Ha minden család elment volna kocsival először gabonát vásárolni, aztán esetenként örletni, képzeletű, mibe került volna 1 kg. liszt! Közseink pedig a szövetkezésre értenek, de nincs is, aki esetleg lebonyolítsa az egyéni szétosztást.

2. Mindenki adhat valamely malomnak megbízást a szállításra.

A miniszterium azonban nem kötelezte a malmost egyesekkel való szerződésre s így természetesen nem vállalt a malom havi 10 kigrammos szállítást.

Egy község összes szükségletét szívesen szállította volna, de ki osztja azt itthon

széjjel? Ez a mód bevált volna úgy, hogy a lakosság szerződött volna valamely kereskedővel, hogy ő hozza el a lisztet a malomból s adja ki egyeseknek, amikor arra szükség lesz. A miniszteri rendelet ugyan nyíltan nem engedi meg ezt az eljárást, de »okkalmóddal« meg lehetett volna csinálni.

3. A vármegye biztosítja a lisztiszükségletét. Ez is fog megtörténni. És itt akartok rá mutatni a mult hibáira.

A multban a közönség nem tudta, hogy a »finom tészta-, főző és kenyér« liszt címeken tulajdonképpen minő lisztre van igénye. Ezt még a kereskedők sem tudták. Így a malom a kereskedőnek, ez pedig a vevőnek azt adott, amit akart. A kenyérliszt egyenesen élvezhetetlen volt. Sőt azt sem tudta a közönség, hogy a kereskedő mennyit adhatja a lisztet, mert az e részben kötött szerződések a községekkel közölve nem lettek s így a kereskedő annyit kért a lisztért, amennyit akart.

E hibákat elkerülendő, minden község ellátandó az egyes lisztfajok úvegben lezárt mintáival, hogy a vevők vásárlásaitak aggály esetén összehasonlíthassák és a hibás fel ellen felléphessenek.

Ami a lebonyolítást illeti, ez felette egyszerű. A szükségesi összeírás alapján mindenkit megkérdezzünk, mely kereskedőnél akarja lisztjét vásárolni.

A község szerződik a kereskedőkkel arra, hogy hány % ért hajlandók a lisztet árusítani.

Minden kereskedő kap, egy — az összeírásból készült füzetet.

Az utalványt a kereskedő részére akár a főszolgabíró adja ki, akár a község. Egy-szerűség kedvéért jobb, ha ez utóbbi. De kiállítható egyszerre is egészen 1916. aug. 15-ig; pld. így: N. N. kereskedőnek kiutalok havonta ennyi és ennyi, ilyen és ilyen lisztet. A dolog ezzel kész. Emellett a módszer mellett felesleges, hogy a hatóság egyeseknek esetenként lisztutalványt adjon, mert az a felkeltett füzetben az egész évre bent foglaltatik.

A kereskedő a füzet első oldalán feljegyzi, mikor mennyi és milyen lisztet kapott. A többin pedig betűsorban (minden vásárló egy lapra lesz írva) kinek mikor, mennyi lisztet adott ki.

Ha most bármikor azt akarom tudni, szabályosan jár-e el a kereskedő: leösszegezem az általa kapott és eladott lisztet s elő kell mutatnia a mutatkozó készletet.

Aggályaim vannak azonban a teljesített összeírás helyességét illetőleg.

Ugyanis. A miniszteri rendelet nem mondotta ki az összeírásra vonatkozó rendeletében, hogy melyik lisztből mennyit lehet jegyezni s így igen sok községben túlnyomóan finom tészta lisztet jegyeztek, pedig azt nem kaphatják meg. Mert a jelenleg érvényben lévő örlési szabályzat szerint csak

a következő arányban szabad örölni: 15% finom lisztet, 25% lőszöt, 38% kenyérlisztet és 22% esik a korpára. Már most ha másképp örölni nem szabad, lisztet sem lehet másként eladni; mert mit csinál a malom, ha megmarad a sok kenyérlisztje?

Az örölségi szabály szerint az, aki havi 10 klg. lisztet jegyzett, azt csak ily arányban kaphatja: 19, 32, 49.

Abból is baj lehet, hogy nem mondták meg, hogy a jegyzett lisztet okvetlen át kell venni.

Leszürve az elmondottakat, legfőbb a községeknek mintákkal való ellátása és hatályos ellenőrzés a mérlegnél.

Áldott jó magyar lisztet: csak már jönnél!

K Ü L Ö N F É L É K .

Messze idegenben.

Száguldó felhőket
Könnyes szemmel nézem,
Utjokon szívemmel
Messze elkísérem . . .

Száljakok el felhők
Arra a kis tájra,
Hol az édesanyám
Visszatértem várja.

Reményt és enyhülést
Öntetek szívébe,
Fiatl viszonlóját
Annak idejébe.

Csak mint eddig tetted,
Imádkoznék értem,
Szép Hazánkkal együtt
Védjen meg az Isten.

Orosz-Lengyelország. **Szilvánicsk Móric.**

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXXII-ik évfolyam IV-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétkúldésében lennakadás történjen. Tisztelettel a kiadóhivatal.

— **A király nevenapja.** A király nevenapjának évfordulóját a szokásos ünnepséggel ülte meg az egyház és a hivatalos világ Csáktornyan. A középületekre kitűzték a nemzeti lobogót s a Ferenciek templomában hálaadó istentiszteletet tartottak. A hivatalos istentisztelet d. e. 9 órakor volt. Az istentiszteleten a katonai kórház és hadtápparancsnokság tisztikarának tagjai, az összes iskolák tanulójúsága s tantesztületei s a hivatalok főnökei jelentek meg. Az ünnepi misét segédlettel Rosman atya zárdafőnök mondotta, a tanítóképző intézet növendékei énekeltek.

— **Házasság.** Vlay Imre holnap d. e. esküszik örök hűséget Szabó J. Lillának Szombathelyen, a székesegyházban.

— **Népesedési viszonyok.** Zalavármegye területén az év 2-ik negyedében 3992 születési esettel szemben 3545 halálozás történt. A szaporodás tehát 447 egyénre rúg. A legtöbb születési eset a perlaki (489) s a csáktornyai (430) járásban volt. Elsőben a szaporodás 128, utóbbiban 80-at tett ki.

— **A 18 évesek önkéntesi kedvezménye.** A Külügy Hadügy értesítése szerint a most bevonuló 18 évesek önkéntesi kedvezményére nézve méltányos intézkedéseket fogantatosítottak. Eddig önkéntesi kedvezményben csak azok részesültek, akik legalább 6 kö-

zépiskolai osztályt végeztek, vagy a 6-ik osztálynak megfelelő végzettséget igazoltak más egyenrangú iskolában nyert bizonyítvány alapján. Ezáltal a kedvezményt kiszélesítik annyiban, hogy azok is élvezik feltelesen az egyévi önkéntesi kedvezményt, akiket a besoroztatás a hatodik osztályban ért, illetőleg, akik mint 6-ik osztályú, vagy tanítóképző-intézeti II. éves növendékek vólnak be s így nincs meg a minimális előképzettségük.

— **Nyilvános köszönet.** Az őszi ünnepek alkalmából a csáktornyai izraelita nőegylet részére adakoztak: Hirschmann Leo, Székely Ferenc 25—25 K, Friedrich Samu Péttau, Vasvári Lipót Bpest 20—20 K, Hirschmann Miksa 12 K, Hoffmann Ignác, dr. Wolf Béla, Strausz Miksa, Pogány Ernő, Mózes Bernát, Mayer Armin, Heilig József, Hirschmann Adolf, Hódosi Vilmos 10—10 K, Neumann T. vadár Lapány 6 K, Csakathurmer Armin, Özv. Deutsch Edéné, Neufeld Lajos 5—5 K, dr. Grünwald Illés rabbi, Schmiedt Henrik 1—1 K. Fentti adakozóknak hálás köszönetét nyilváníja Wollák Rezsőné elnök.

— **Határidő kitolás.** Az a határidő, ameddig az 1915. évi buza, rozs, kélszeres, árpa és zabtermésnek zár alá vételéről kiadott miniszterelnökségi rendelet szerint a vásárlás a vevőnek saját házi és gazdasági szükségleteire meg van engedve — október 15. napjáig bezárólag meghosszabbították.

— **A kárpáti falvak ujjaépítése.** A saroni keresk. és iparkamra által a saját területén a kárpáti elpusztult falvak ujbi felépítése tárgyában megindított akciót újabban Ujlaky Hirschler és fia cég Alsódomboruról 300 s a Csáktornyai Takarékpénztár 150 K-val támogatja.

— **Állathány pótlása.** A földművelésügyi miniszterium a háborúokozta állathány pótlása céljából még ez év folyamán teljes jellegű üszöket szándékozik Schweizből kedvezmények mellett importáltatni. Az üszök ára kiegyenlíthető készpénzben vagy kölcsön útján erre a célra kölcsönt nyújtó takarékpénztárnál — utóbbi esetben az állam által nyújtandó 3% kamatmegterítés ellenében. Bevásárlási, szállítási és kiosztási költség fejében a földművelésügyi miniszterium minden darab után 100 K államegélyt engedélyez. A vásárló gazda a marhát 3 éven belül nem adhatja el. Egy-egy darab másfél-éves vemhes üsző átlagos ára 1500—1600 korona lesz. A vásárlásra vonatkozó bejelentések október 12-ig a községi előjárásokok útján Zalavármegye gazdasági Egyesületéhez bejelentendők.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Fuchs Lajos, Filó Anna és Lajos, Megla Anna, Sáros János, Toplek Elek, Katz György, Pollák Kálmán, Pataki Kálmán, Verhár Ilona, Horváth Mária, Balsevics Jolán. — Meghaltak: Spellenberg Ottó (24 é), Weisz Gyula (26 é), Hirschmann Ernő (17 é), Sonnenberg Lipótné (81 é), Kaczun Ilona (6 h), Grábó Teréz (21 h), Bajkai Anna (3 h), Filó Anna (13 n), Filó Lajos (14 n). — Házasságot kötött: Rotschild Károly és Posztruzsin Mária.

— **A 43—50 évesek bevonulása.** Néhány nap mulva' befejezést nyer a 43—50 évesek sorozása. A legületesebb helyről származó információk szerint azonban egyelőre, hacsak rendkívüli események közbe nem jönnek, ezeknek bevonulására jó hosszú

ideig nem kerül a sor. Hir szerint ugyanis nincs szándékában a kormánynak addig, amíg ezeknek lényeges katonai szolgálatára szükség nincs, ezeket behívni. A kormány kebelében az a komoly szándék is megvan, hogy ezeknek a tényleges katonai szolgálat alól való felmentése elé kevesebb nehézséget gördít, ha a felmentési gazdasági okok indokolják. A kormány ugyanis tisztában van azzal, hogy a fiatalabb korosztályokból sokat hívtak be s így nagyon sok gazdaság, műhely ellátása és vezetése lett ezeknek az öregebbeknek a feladata. Miután a fiatalokat elvitték, ha most az öregebbeket is behívják lényeges szolgálatra, ezt a jövő évi termés és a gazdaságok ellátása silynén meg. Ezért gazdasági nélkülözhetetlenség címén nagyobb lesz a 43—50 évesek közt a felmenthető száma, mint volt a fiatalabb évjáratuak közt. A kormánynak nincs szándékában, hogy az 50—56 évesek katonai szolgálat alá vonásáról a képviselőház elé törvényjavaslatot terjesszen.

— **Rokkant alap.** Király 6 felségének 85. születés napja alkalmából, a cs. és kir. 48 gyalogezred tisztikara a Pilsenben állomásozó pótzászlóaljnl egy »Rokkant alapot« létesített, s e célra a rendelkezésére álló alapokból 2000 korgnát adományozott. A rokkant alap az ezred tulajdona és célja a hadjárat alkalmával kereset és munkaképtelenné vált oly ezredbeli legénységi állományu egyének segélyezése, kik egyéb rokkant ellátásban nem részesülnek. Amikor Koch Antal ezredesről Dobrovics Milán v. orsz. gy. képviselő, a nagykanizsai hadsegélyező bizottság elnökét értesíti, felkéri, működék közre, hogy ezt az intézményt a vármegyei helyi jótékony egyetlek is pártfogolják, hogy a becület mezején rokkantná vált zalavármegyei vitézek nyomora némiképp enyhítessék.

— **Lovassági népfelkelők kiképzése tartalékos tisztekké.** A Külügy-Hadügy írja: A hadügyminiszterium legutóbb elrendelte, hogy a lovasságnak átutalt. egyévi önkéntességi jelvény viselésére feljogosított népfelkelők, ha saját, harci szolgálatra alkalmas és előírás szerint felszerelt hatásválóznak magukkal, csakugy, mint az egyévi önkéntesek, tartalékos tiszti kiképzésben fognak részesülni. Ha az ily népfelkelők nem rendelkeznek saját lóval és felszereléssel, ugy az illetőket a lakóhelyük szerint illetékes gyalogezredhez helyezik át.

— **A megszállott orosz területek.** Szeptember 27-én összeállított kimutatás szerint a szövetséges seregek eddig 294.405 négyzet kilométer területet szállottak meg Oroszországból. A megszállott terület így oszlik meg: a lengyel királyságban 127.318, Grodno kormányzóságban 38.669, Kowno kormányzóságban 40.640, Kurland kormányzóságban 27.286, Wilna kormányzóságban 42.286, Volhynia kormányzóságban 17.963. A megszállott terület tehát három és félszer olyan nagy, mint Galicia egész területe.

— **Bömbölő Piku munkában.** Bömbölő Piku szökése után ismét hallat magáról. Alsólendváról vett értesültünk szerint máris munkában van. A Hármasmalomban, Alsólendva határában, már egy házba betört és pénzt vitt el. A környékbeli csendőrség üldözi.

— **A hustalan napok megszorítása.** A növekvő hushány miatt a husniküli heli napok számát három, esetleg négyre emelik föl. Az osztrák kormány mindent el-

követ az éremelkedés megakadályozására. Ez az eljárás előreláthatólag Magyarországon is szabályozni fogja a husárákat.

— **Kitüntetés a halál után.** Biczo János tanító, 20. honvéde gyalogezredbeli hadapród hősi haláláról már megemlékeztünk. Biczo Jánost, vitézi tetteiért, halála után a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **A besorozott községi bírák fölmentése.** A kormány rendeletileg intézkedett arról, hogy mindazok a községi bírák, akik a legutóbbi népfőlközi szemléken alkalmazsáknak találhattak kalonai szolgálata, ezen szolgálat alól való fölmentésüket kérelmezhetik, ha igazolni tudják, hogy a községben tisztüket mással pótolni nem lehet.

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A déli vasutak és államvasutak igazgatóságai legközelebb felfüggesztik a vasárnapi munkaszünetet. A későbbi rendelkezés szerint a rendkívüli viszonyokra való tekintettel vasárnapon és ünnepeken is föl kell venni, illetve ki kell szolgáltatni az élőállatokat és teherárut.

— **Adományok.** A helybeli vasúti üdítő-állomás javára adakoztak: Heinrich Emilia, 16, Bolerczky Gyuláné 10 K-t s Mraz Jenőné 10 liter rumot, mely adományokat hála-lásan megköszön az elnökség.

— **Október 6.** A még mindig dúló rettenetes világháború véres harcainak sodrában nemzetünk októberi gyásza háttérbe szorult ugyan, azonban iskolai ifjúságunk, melyet munkaköréből nem zökkentenek ki az idegrázó események, mégis megemlékezett október 6-ikáról. Így Csáktornyan is ünnepelt a város tanulóifjúsága. Az egyetemleges ünneplés a templomban történt meg, ahol az októberi vértanuk emlékeztetése ünneppis istentiszteletet szolgáltattak. A szent misét 9 órakor Varga Wolfgang hittanár mondta. Ulána az egyes iskolákban külön emlékeztek meg a szomorú napról. A m. kir. áll. tanítóképző intézetben az intézet önképzőköré ünnepelte meg október 6-ikát. Az ünnepély szónoka Polesinszky Géza IV. éves növendék volt, aki az aktuális eseményeket is beleszőve beszédébe, mely hatással emlékezett meg a nemzet októberi gyászáról. Kívüle Bezeredy Lajos III. éves növendék szavalt el Ábrányi Emil »Tizenhárom« c. versét. Az ünnepély elején és végén az énekkar énekelt.

— **Köszorúpótló adomány.** Pethő Jenőné, Huszár Zuzsika elhalálozása alkalmából a Vöröskereszt egylet csáktornyai fiókja s a városi szegényalap gyarapítására 15—15 K-t adományozott, mely adományokért a fiók elnöke, illetőleg a város előljárósa köszönetet mond.

— **Zongorahangoló.** Skrabák Károly nagykanizsai okl. zongoratanár előnyös árak mellett zongorákat hangol. Lakása Nagykanizsán Király utca 14.

— **A háború.** A világháború új fázisába került. Az antánt hallatlan erőszakoskodása teljes kudarcot vallott a Balkán félszigeten. Az antántnak nemcsak hogy nem sikerült a balkánállamokat a maga részére nyerni, hanem azok, úgy látszik, ellene fordultak. Bulgária már szint vallott. Mire lapunk megjelenik, a bolgárok is már benn lesznek a világháború sodrában, mint a mi szövetségeseink. Görögország is ellenmondott az antánt csábításainak. Pedig az antánt már seregeit is partra szállította Salonikiban s úgy tett vett Görögországban, mintha ez

az ország teljesen rendelkezésére állott volna. Az utolsó percben azonban másképp történt. Venizelos antantpárti miniszterelnököt Konstantin király hatalmától megfosztotta, mire az antánt a további csapatszállításokat beszüntette. Hogy mi lesz tovább, a jövő tíka. Lehet, hogy a görögök földjén csapdába kerül a Dardanelláknál amúgy is megszorult antant-sereg. Ezalatt a mi csapataink folytatják az előnyomulást — Szerbiába. A Vaskapuúal és a Drina torkolatánál máris átkeltek a Dunán és a Száván s Belgrádot is már szorongatják. Működni kezd a nagy-szerűen előkészített henger, mely Szerbián végig fog taposni. Szerbiának végőrája ütött, melyre már ой régen rászólgát. — Olaszország, valamint Franciaország és Anglia nagyhangú offenzívája is csúszottólköt mondott. Sem az Isonzó partján, sem Flandriában semmi néven nevezendő siker nem kísérté az antánt fegyvereit! — Hasonlóképpen összeomlott az oroszok ellentámadása is, mire rövid időre feltartóztatott seregeink erőteljes előnyomulásukat a legszebb siker reményében tovább folytatják. A németek már másfél kilométernyire vannak Düna-burgtól, mely már nem tarthatja magát sokáig!

— **Szerecséltenség.** Megrendítő szerecséltenségnek esett áldozatul Susický György goricaai állomás főnök neje szül. Bellák Hedvig asszony. Az égő petroleum lámpa felborult, mitől ruhája azonnal lángba borult. Heteken át gyógyították egy zágrábi szanatoriumban, de fiatal életét nem lehetett megmenteni. Szeptember 30-án meghalt nagy szenvedések közt Zágrábban. Október 2-án temették el ugyanott. Az elhunyt urasszonyban Bellák József helybeli nyug. vasúti raktáros lányát sírta. Nyugodjék békében!

— **Felemlíték a cigaretta dohány árát.** A kincstár új árjegyzéket bocsátott ki a forgalomban lévő dohányfajtákra nézve, amely október elejétől kezdve jelentékenyen felemeli a dohányárakat. Az általános forgalomban lévő dohányfajták új árai — 25 grammos csomagokban — a régiekkel szemben ezek lesznek: Finom török dohány 60 f. helyett 90 f. Hercegovina dohány 44 f. helyett 60 f. Középi. török dohány 32 f. helyett 40 f. Dráma dohány 24 f. helyett 30 f. Legf. magyar cigaretta dohány 16 f. helyett 22 f. Cigarillos szivarika darabonként 5 f. helyett 10 f. A különlegességi dohányfajtáknál a drágulás mindenütt 60—70 százalék.

— **Tábori csomagforgalom.** A posta- és táviráda-vezérgazgatóság a tábori postai csomagforgalom kiterjesztéséről közli, hogy a 11, 39, 51, 125, 149, 169. és 186. számú tábori postákhoz a jelenlegi feltételekkel állandóan, tehát nem csak hétfőn, kedden és szerdán, hanem a hét többi napján is lehet magáncsomagot küldeni. Tábori áruminták az eddigi feltételekkel a 12, 15, 19, 30, 33, 52, 57, 84, 111, 112, 127, 128, 137, 209, 501, 502. és 503. számú tábori postákhoz is küldhetők.

— **A réztárgyak lefoglalása.** Honvédelmi miniszteri rendelet jelent meg a vörös- és sárgaréz áruk rekvirálása tárgyában. Hogy melyek ezek a tárgyak, azt a város-házán kifüggesztett jegyzék egész részletesen mutatja ki.

— **Állandó mozi.** A Csáktornyai Mozgósínházban (Rákóczi-utca) a mai előadások műsora a következő: **Osztárk-Magyar Mozgófénykép Hetiszemle** (az északi és déli

harctérről); **Halál-lovaglás** (történet az artista életből 3 felvonásban); **Egy görbe éjszaka** (szenzációs vígjáték 3 felvonásban).

— **Felmentések őzi mezőgazdasági munkákra.** A »Külügy-Hadügy« jelentése szerint a honvédelmi miniszter megengedte a honvéd kerületi parancsnokságoknak, hogy különös méltánylást érdemlő esetekben önálló mezőgazdák, a nagybirtokok és mezőgazdasági célokra szükséges kovácsokat és bognárokat legfeljebb három hónapra felmentésük a katonai szolgálat alól. A kerületi parancsnokság azonban csak egy ízben adhat három hónapra felmentést. A felmentési javaslatokat a főispánok fogják az illetékes kerületi parancsnoksághoz eljuttatni. Ha azonban a felmentési javaslat bizonytalan időre, vagy három hónapnál hosszabb időre szól, akkor a főispánok azt a földművelésügyi miniszterhez, illetőleg a horvát bánhoz terjesztik fel, aki azután kikéri a honvédelmi illetőleg a hadügyminiszter határozatát.

— **A bankok és a hadifoglyok pénze** címmel megírtuk, hogy milyen nagy költséget számítanak fel a bankok az elküldött pénzekért. A Kereskedelmi Bank most annak a megállapítására kér bennünket, hogy csak a táviratilag menő pénzküldemények továbbítása drága, mert a felszámított 20 korona költségből a távirati utalványozásra 16 korona 50 fillér esk. Ujabb intézkedés szerint azonban már a távirati átutalás is néhány koronával olcsóbb, legolcsóbb pedig az egyszerű levéli átutalás, a mi azonban nagyon sokáig tart.

— **A felmentési folyamodványok bélyegmentesek.** A katonai felmentési kérvényeket és mellékletüket, amelyeket a folyamodó nem bélyegzett fel, eddig megfélemlítették. Most a pénzügyminiszter meghagyta, hogy a beadványok és segédíratok letelezése mellőztesse, illetve hogy bélyeghiánya miatt neán már felvett leletek alapján a királyi adóhivatalok bélyegilletékeket ne írjanak elő, s ily beadványok bélyeghiánya miatt előírt illetékek ellen benyújtott jogorvoslat esetén az illeték töröltesse.

— **A tengertermés zár alá vétele.** A földművelésügyi miniszter tegnapi tette közé az 1915 évi tengertermés várható eredményét és 46,029,000 métermázsára becsüli, ma pedig a kormány elrendelte az 1915. évi tengertermés zár alá vételét. A hivatalos lap múlt heti száma közli a kormány-
nak a tengertermés zár alá vételére vonatkozó rendeletét, amelynek a tengertermés árusítása és forgalomba hozatala csak a miniszterium rendelkezése értelmében s az általa megállapított feltételek mellett történhetik. Evégből zár alá helyezik a tengertermést s a zár alá vétel kiterjed az 1915. évi termésből munkabér részesművelés vagy konvenció fejében kapott tengerre is.

Szerkesztői üzenet.

Déri. Csakhogy ismét megszólalt! Természetes, hogy közülük kedves sorait — ismeretlenül is. Tiszteletreméltó konokszágon megörök különben természetesen és jogos kíváncsiságunk. — **Készen hadnagy.** Északi harctér. Csak kuldje érdekfeszítő tábori leveleit! Szívesen közöljük azokat hétről hétre. Hadd élvezzük mi is e fenyegető pillanatok, melyeknek mindegyike felejtethetetlen nyomokat hagy a harctéren küzdő hősök lelkében. A front mögött élő, békés foglalkozást űző honpolgár, aki a véres harcizajt csak az újságlapról ismeri, ugys letebbőzser egyoldalt s majdnem mindig borzalmas képeket feest magának a háborúról. Tárja fel Ön érdekes tollával színesen a meleg, szerzeteljes s néha-néha nagyon derűs epizódokat is, hadd ismerjük meg azokat mi is. Ismeretese meg ezeket a mi, a barcsokkal együttűző derék muraközi olvasóközönségünkkel.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnik:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Velike bitke na svakom bojnomo polju.

Francuz i englez je vu prošlim tjednu 190 jezer vojnikov izgubil. Od rusa su nemci vu mesecu septembru 95.464 vojnikov i 421 oficirov odzeli. - Bugar proti srbu. - Potoplene talijanska ladja. - Grčka proti antantu. - Kervavo zbiti talijani.

Kak stojimo na bojnomo polju?

(M. J.) Vu prošlim tjednu su svigdi jako velike bitke bile. Francoz, englez, rus i talijan su se dogovorili, da budu na jentput navalili na nemca i na nas, da nebi mogle naše i nemške čete pomoć poslati ta, gde bi potrebno bilo. Strahovita navala je bila svigdi.

Na priliko vu Francuzkoj su 70 vurdugo s kanoni strélali na nemce, pak gda su mislili, da su nemci šeregi vre vunišćeni, onda su šturmirali na nje. Ali pod strelanjom iz štukov na jarke (dekunge) nemških vojnikov, su nemci iz svojih prvih jarkah se nazaj potegnuli vu druge, od zadi napravljene dekunge, pak tam dočekali francuze i engleze, koje su predi, kak bi do njih došli, su postrelali.

Tak je bilo pri talijanah i rusov. Navaljivanje niti jednomu nije doprineslo ono, kaj su oni hoteli, ar niti rus, niti francuz, niti talijan nije mogel prék nemških i naših četah vdrti. Nasuprot tomu, velike kvare su si napravili. Rus je svoje šerege nazaj moral potegnuti, tak i talijan, pak francuz, ar su velike zgubičke imeli vu mrtvih i pležeranih. Francuz, pak englez su svega skupa 190 jezer vojnikov izgubili vu ovih, 8 dni dugo trajućoj bitki.

I rus je velike zgubičke imel. Septembra 30-ga pri Postav zvanom mestu su nemci 1000 rusov, 7 oficirov polovili, 6 štukov i 4 mašin-puških odzeli. Pri Korminu su on isti den 800 rusov polovili. Prvoga oktobra su od rusov naši vojniki odzeli 5400 vojnikov i 10 oficirov pri Kormin potoku. — Nadalje pri Smorgonu su nemci od rusov 1100 vojnikov i 3 oficire odzeli.

Nemci su vre prebrojili, da su meseca septembra od rusov svega skupa 421 oficirov i 95.464 vojnikov, 37 štukov, 298 mašin-puškah odzeli. Koliko su naši svega skupa odzeli, to se još nije prebrojilo, ali i tu je velika šuma.

Vu Parizu ljudi počneju nemirni biti zbog velikoga zgubička, kojega je njihovo navaljivanje, tojest ofenziva zrokovala, ar su od 25 ga do 30 ga septembra samo vu mrtvih i oranjenih 60 jezer vojnikov izgubili.

Nikaj ne su mogli vu ovih 8 dni trajućih bitkih francuzi i englezi predobiti, makar su svoju čelu vojsku i sve svoje kanone vu boj poslali. Nemške šerege nisu mogli prevladati, ar nemec takva mesta ima vu svojih rukah i njegvi vojniki se tak hrabro vojuju, da jih nije moći iz onih mestah iztirati, koja su oni od francuza do sada odzeli. Makar bu kaj goder delal francuz, pak englez, nemca nebu mogel iztirati iz Francuzke zemlje. To su vre i francuzi prevideli, pak za to su vpešali.

Vu Russiji naši i nemški šeregi pod jednom napreduju. Vu minućim tjednu su opet prevzeli vnoge varaše prama Minsku. Tak se vidi, da budu naši i nemški šeregi se proti Moskvi trsili. Na to i rus misli, ar je svoju vojsku opet nazad potegol, da se negdi skuplja, pak se obrani od navaljivanja naših i nemških četah.

I talijani su počeli svoje navaljivanje proti našimi četami, ali nikaj ne su mogli naprej dojt. Osobito pri Toimein zvanom mestu su bile velike bitke bez ikakvoga uspeha. Zbog toga se budu Kadorna generala nadzapovednika talijanskih šeregov iz službe odпусти. Tak se čuju glasi. Veliki zgubiček je za talijane, da je jedna najvećša ladja, Benedetto Brin zvana potonula. To se još nezna kak, ali dosta je to znati, da naše i nemške, na talijanskom morju se nahajajuće, pod vodom plivajuće ladje dobro znaju ciljati i trefiti.

Pri Dardanellah je sve tiho, ar francuzki i englezki šeregi nikaj nemreju proti turčinu. Vezda se francuzi, pak englezi premišljavaju, kaj bi z nova počeli.

Vu Srbiji je sve tiho. Ovi glasi dohadjaju iz srbskog bojnogo polja. Budu i drugi glasi došli za malo vréme od onud. Samo malo potrpljenje prosimo.

Najznameniteše je, da je naš prijatelj bugar svoje šerege vu tabor pozval i nje do kraja oboruzil. Na to je ruski car 2 ga oktobra popitati dal od svojih ministrov, za kaj je to bugar učinil i kaj on hoće? Ogrozil se je, da ako mu za 24 vur neda takvoga odgovora, kakvoga bi on rad, onda bu proti njemu svoje šerege poslat.

Kakov bude odgovor bugarskoga kralja, to se nezna. Ali se nadjati moremo, da bu bugar s puškom odgovor dal ruskomu

caru i na srbe navalil. K tomu ima velik zrok, ar — kak nam je poznato, — srb je s pomoćjom bugara od turčina pred trémi léti odzel Macedoniju, a gda je vu taboru bugar oslabil, onda je srb od bugara odzel Macedoniju. Vu vezdašnjem velikim taboru se je bugar s turčinom pomiril, nam pak je navéke dober prijatelj bil. Kajti je ve srb na nikaj došel, to se razmi, da bude bugar, odzel Macedoniju od srba, koj ga je vkanil, da su turčina potukli. Srbija je vezda vu velikoj stiski. Rus i francuz mu na pomoć ide, ali kaj to hasni, ako su i oni sami vu stiski, ar niti doma nikaj nemreju proti nemcu i proti nam. Plača i Božja kaštiga se približuje prama srbu, koj je našega kraljiča vmoriti dal. Vu dojdućim tjednu budemo jako važne glase čuli iz srbskog bojnogo polja.

Pred jezero létmi.

Kad su magjari pervič hodili po Italiju.

Né dalko od onih mestah, kud se sad talijani boriju proti nam, već su jendenput juvali naši magjari proti talijanu. Već kak jezero lét je tomu. Po Kristusevim narodjenje 899-ga leta jedna menjša magjarska četa spregledala je bogatu mesto i tijam do Brenta zvanoga varaša je ulazila. Četa je zadovolna bila stém, da je samo dobro spregledala bogatu i plodno mesto i stém je nazat dimo odišla. Drugo leto stopram je pet jezer magjara se na konj selo i odišli su vu Italiju. Prék Brenta zvane vode su preplavali i išli su proti Akvili, Veroni i Veneciji. Glavni šereg pak prék Majlanda proti Paviji. Med tem toga Berengar talijanski kralj, nabral je petnajst jezer velikoga šerega, koj se je po putu još povećšal i tak ga je vodil, da magjarom zapre puta od doma i s jednim vudarcom čeloga magjarskoga šerega vuništi. Magjari, koji su dobre spijone imeli, sve su to znali i počeli su nazat se vlećti. Kad su magjari nazat prék Brente preplavali, postali su i tak su se kazali, kak da dalje nebi bili mogli iti i da su čisto odnemogli. Sve pak su to zato delali, da Berengara vu mišalovku dobiju s čelim šeregom. Ako bi bili šteli, bormeš svojimi konji, kojim ga za onu vréme vu Europi né bilo para, lahko bi bili

vušli. Kad su i talijani preč Brente došli, tak su za ufani bili, da su bez svake pazljivosti tabora složili i počeli su se gostiti. Magjarskoga šerega dvě krile opet su preč Brente ođišli, glavni šereg pak se je jednako navalil na prestrašene talijane. Tak su talijani na jedenput od tri krajov vu ogenj došli. Magjari čeloga talijanskoga šerega su vuništli. Vu strahovitni bitki dvajsti jezer talijana je doli opalo, drugi su vušli.

Od ove bitke i od magjarske taktike, ovak pišeu negdašnji pismoznanci :

Magjarska taktika spodobna je bila k turski i ovu taktiku još po čeli Europi nje nišči poznal, najmre pak su talijani nje poznali. Neprijatelj nigdar nje znal od kojega kraja budo s najveškom močjom nanjega vdrli. Navěk su tak hitro doleteli, da neprijatelj nje imel vremena šerege složiti i oružje pograbit. Svaki magjarski vodja je svojega šerega zoseb vodil, ali tak su med sobom bili složeni, kak da bi čelomu šeregu jeden zapovednik bil zapovedal. Redi su tak bili nastavljeni, da svaki je naj hitreše mogel si mestu premeniti i itak zato, nje nikakva pretrega bila med njimi. To je neprijatelj nje mogel tak napraviti i odnjih se navčiti.

Za glavnim šeregom je druga linija stala, rezerva pak je navěk zboka bila skrila tak, da vu svakim hipu mogla se vu boj pustiti i glavnomu šeregu na pomoč biti. Na čisti ravnini, gde su magjari nje mogli rezervu skriti, nigdar su se nje vu boj pustili.

Šerege, da je lezi skrijeju, naravno su navěk ponoči počeli ravnati. Bitku je navěk prva linija započela. Ovi liniji cilj je to bil, da neprijatelja iz dobre pozicije vun vkani i da med redi zmešariju napravi. Kad je prvi red tak blizu došel, da je strelcami mogel štrėlati, na bok se je potegel i drugi red je tak spuščal na neprijatelja svoje strelce, kak deždj. Ako su tak mogli med neprijateljom zmešariju napraviti, opet je prvi red počel napredovati i strahovitnom šturmm se navalil nanjega. Najpredi su landže zeli naprě, potlam sekirice i na zadnje je došla sablja. Neprijatelja su tak dugo proganjali, doklam su ga do kraja vuništli.

Ako pak su magjari s prvom šturmm nje mogli neprijatelja predrti i poměšati, onda su se odmah nazat obrnuli, kak dabi vuji steli. Neprijatelj je na to bez svakoga reda počel za magjari iti, koji kad su to spazili, odmah su se nazat obrnuli, med tem toga i rezerva se je vu boj pustila i nje ga bitke bilo, koju bi magjari bili zgubili.

S takvom taktikum su onda zbili Berengar kralja šerega i zbili šereg nje mogel se više skup spraviti.

Po ovi bitki su magjari vu Lombardiju ulazili i tak su segurni bili, da su se i na treski festung navalili i niega zadobili. 900 leta, dakle pred jezeropet lětni Berengar je za mir prosil od magjarov i to je strahovitnem penezi moral platiti. Kad su magjari to iz plačeno dobili i kad su strahovitnoga kinča skup nabrali, ostavili su Lombardiju i ođišli su dimo.

Dakle talijani taki kad su magjari vu Europu došli, odmah su poznali njihovu oružje, koje su po vremenu još višeput morali koštati.

Nigdar smu nje jedno bitku zgubili proti talijanom, pak s božjom pomočjom niti vezda ju nebudemo.

Kratke novosti.

43—50 lětni. Po zadnji štelingi sva-kojački glasi su se rezširili po orsagu od toga, kad budo morali 43—50 lětni nuter iti i kak budo od 50 ga do 56-ga leta još jedno štelingu držali. Govoriju, da korman je već odlučil to, da od 50-ga do 56 ga leta svi budo morali na štelingu iti. Jedni već i to znaju, da korman napravil je već svrhu toga jednoga novoga zakona, kojega vu najbližeš sednici pred orsacku sednicu bude predstavil. To sve nje istina za vezda, jerbo pri ministeriumu još nikaj od toga neznaju i za vezda još niti ne pomisliju, da bi od pedesetoga leta dalje štelinga bila. Tak fletno stoga nikaj nebudu. Sad revideraju pri ministeriumu one molbenice skojemi se jedni vun prosiju. Kak se čuje korman je već liberalno odlučil, da skim više poljodelavca i gospodara bude vun s pustil. Razmi se, da prva je sad soldacija, itak zato, kak naj više budo mogli vun s pustiti, vun je budo iz pustili.

Soldačka pošta. Tak stojimo na bojnom polju, da od četrtoga oktobra skorom svaka taborska pošta bude vozila do pet kilogrammov pakete. Ove taborske pošte voziju sad. 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 251, 252, 253, 254, 255, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630. Dakle ovi broji taborske pošte i nadalje budo do pet kilogramm zmeške pakete vozili i to na tijeđen samo tripud : v pondeljek, v tork i sředu. 11, 39, 51, 125, 149 i 186-ta taborska pošta pak i nadalje bude podjednoma vozila. Razmi se, da ovi paki negda duže vremena ne dojdeju onomu vu ruke, koga ideju. Ravno za to strogo je zabrajenu, kakvo hrau, naprimer kolače ili druge takve stvari, koje se fletno moreju skvariti, vu paket deti. Niti jedna pošta nesme druge pake gori zeti, neg samo takve, vu kojih je rubje. Pokedob pak se zima preblizava, svaki naj vu srdcu ima svojega, koj mu je na bojnom polju i naj mu zimsku rubje pošle, jerbo toga bolje bude svaki potreben, kak najfinešega bidra.

Grčka neutralna ostane. Jeden balkanski diplomatuš, koj jako dobro pozna svega položaja na balkanu, od Grčkoga orsaga ovak je govoril :

— Skim bude Grčka? To je sad na Balkanu najvažneša stvar. Proti nam bude

išla, ali s nami bude vojuvala ili neutralna ostane? Ja dobro znam, da Grčka neutralna bude ostala. To za to ne zlamenuje to, da antanta šeregi nebi gazili Grčko zemlju i da vu Saloniki i Karali nebi antanta šeregi na Grčku zemlju došli, samo tuliko zlamenuje, da grki svojom vojskom nebudu pomagali Srbiju. Neg terpeti budo morali, tojest s oružjem nebudu se proti stavili, da englezke, francuzke i talijanske čete preč čeloga Grčkoga orsaga budo isle vu Macedoniju. Grčka i svrhu toga bude neutralna, jerbo med Grčkom i Bulgarium nje tak neveren položaj da se nebi mogle naravnati. Moremo se zmisliti na Vilmošove reči, kad je po balkanskim boju ovu telegrafiral Konstantin grčkomu kralju : »Kak oroslani branim vas.« I poleg toga izbilja Grčka je zadobila Saloniki i Kavalla morskou postajališće. Sad Vilmoš kak dva oroslani vojuje i sad kad je Bulgaria s njim se skup sklopila i pomaže boja zadobiti, to nje samo Bulgaria s njim se skup sklopila i pomaže boja zadobiti, to nje samo Bulgariji na hasen, neg na hasen je i Grčkomu orsagu. Bulgaria zadobila bude Macedoniju, Grčka pak Epirusa i nekoje siske i otoke na koje već dugo špekulera i stēm obedva orsagi čisto zadovoljni budo.

Nadalje pak Grčkomu orsagu nje Bulgaria neprijatelj, neg Talijanska, koja ako svoje stuke nastavi kre Adria morja, tak zapre Grčkoga orsaga, da nikut nikam nebudu mogel Dakle Grčka s Bulgarium skup se mora braniti proti Italiji.

Na Balkanu se je započel boj i kak se vidi, tam bude se dokončal. Sad je još velika zmešarija tam. Naprimer rusi su ultimatom poslali Bulgariji, da za dvajstičetiri vure sve one oficire vun stira iz orsaga, koji k onim orsagom spadaju, kcji proti Russiji vojujeju. Nadalje pak tak govori ultimatum, da Bulgaria izdala je slave, kad proti njim hoče vojuvati. Svrhu toga zahćeva Russija, da Bulgaria odmah naj dene doli oružje ili pak se naj k Russiji preklopi.

Vu Bulgariji smėjeju se tomu ultimatumu i razmi se, da to zelju nebudu rusom zvršili, neg dalje budo po onim putu isli, po kojem sad hodiju. Bulgaria samo tak more nejak zadobiti, ako znami bude deržala i to tam jako dobro znaju. Russije su već zdavnja siti vu Bulgariji, koja je toga slavnjoga orsaga vnoiguput na led zapeljala.

Nemci su zastavili francuze i engleze. Englezko napredovanje su već zastavili nemci. Na onim frontu, gde samo francuzi stojiju, takodjer nemci su jakši i oni su zadobili nekoju slavnu bitku. Zabada je neprijatelj probal na zapoved Joffre generala, dau i noć šturmati, nje su mogli nemce iz dobrih pozicijah vun stirati.

Zabada vu neprijatelji tijeđ do prvih nemskih jarkov došli, nje su imeli vremena nemškoga fronta predrti, jerbo nemci su tak na skupljali med vremenom svoje šerege, da su s jednom jedinom šturmm nazat pretirali neprijatelja i nazat su zadobili zgublene pozicije. Druga nemška pozicija je tak močna, da francuzi s nikakvom kervjom ju nemoreju za dobiti. Prvi tijeđ stodevdeset jezer ljudstva je neprijatelj zgubil.

Nemške pozicije tak su napujene sva-kojačkami štuki, mašinpuškami i sdrotnatami ploti, k tomu pak nemški soldati ali

vumreći ili pak boja zadobiti hoćeju, premisliti si moći iz toga, ako francuzi i englezi predrti bi steli nemškoga fronta vu drugi liniji, da tam kak morje bude stalo krv. Razmi se, da niti francuzi, niti pak englezi nebudo k tomu veliku volju imali. Ako pak itak budo probali, nemci je dobro pripravno čekaju.

Vu prvi offenzivi francuzi i englezi prek dva milijun kugljih sterilii svakojačkih štukov i trideset vojnih zborov su na šturmu stirali, pak itak su nē bili mogućni nemsku liniju predrti. Strahovitno vno go visokoga oficira je doli opalo, koji su vu prvi liniji stali, da pokažeju svojim vojnikom, da nebojiju se smrti. Sve to je zabadav bilo.

Spot ruskoga centruma. Na ruskim bojnomo polju skorom je obćinili mir nastal. Samo pred Dünaburgom probaju rusi nemce nazat porinuti, da stēm Dünaburgu pomoreju. Ruski centrum nikaj nē mogel postići, jerbo Hindenburga front je tak moćen, da svako rusku šturmu kervavu je nazat sbil. Hindenburg malogda hoće od sebe prijave pošilati, ali sad je poslat jedno, vu koji javi da rusi strahovitnoga zgubička su imeli. Ako pak jedanput sam Hindenburg to javi, onda si moremo premisliti, da izbilja strahoviten je bil taj zgubiček.

Drugač pak na ćeli orijaški liniji nekakov mir je nastal, niti nemci, niti pak rusi nećeju se vu vektse bitke spraviti. Samo to zato itak nezlamenuje to, da vu Ruskim je mir nastal. Sad opet serege premēnjaju i zakaj to dēlaju, to opet bližnju vrēme nam bude pokazalo, kad od velikih bitkah budemo glas dobili. To je takov mir, kak naravno svigdar pred velikim vjrhrom nastane.

Bulgaria.

Neprijateljski poslaniki ostavili su Bulgariju. Englezki i francuzke ladje pred Dedeagacs bulgarskim varašom. Bulgaria ćeka antanta.

Oktoobra petoga javiju iz Sofije: Denes popoldan je bulgarski korman dal odgovora na englezki—francuzki—ruski ultimatum.

Radoslavov bulgarski ministerpredsednik popoldan ob tretji vuri je vu jednom vremenu Russiji, Engleziji i Francuzki odgovor na on ultimatum, kojega su ove države vpondelejk popoldan ob peti vuri poslale Bulgariji. Bulgarski korman takov odgovor je dal antantu na ultimatum, da niti jedno slovo iz toga nemore prevoliti i zveršiti. Kak su antanta poslaniki odgovor dobili, odmah su si vun zeli putnice i ostavili su Bulgariju.

Dakle bulgarski korman par vur predi je poslat odgovor, kak mu je termin bil, na ovaj odgovor poslaniki su odišli i samo englezki je ostal tam, da Bulgariji još jedanput i to zadnjiput ponudi svakojačke dobrote, ali to sve je već pre kesno bilo, jerbo bulgarski korman odlučno je odgovorio, da od antante već nikaj neće, najmre pak niti jedno rēc, rajsi orsag oruže pograbi i onak bude svoju slobodčinu branil. Korman svako minuto ćeka, da mu Russija poruči boj i da se na granici spružiju stuki i puške. V tork popoldan ob peti vuri je zšel termin ultimatum. Antanta poslaniki ćeli dan su ćekali, da dojde odgovor.

Kak je odgovor došel, jedan za drugim je počel pakovati.

Vu kraljevski palaći podjednoma traja razgovor, na kojega su svi političari pozvani. Ruski ultimatum nēje došel iz nenađa. Korman je već nekoji dan predi znal, da nekaj se bude pripetilo. Kak je ultimatum došel, ćela Bulgaria se na to jako rezsrđila, jerbo tak grobjanski je spisani, da to nē su niti veruvati steli. Ćela Bulgaria s kormanom derzi.

Jako su se ćudili, da Italia nēje pod pisala ultimatum i već su tak mislili, da nebude vu ovim poslu s antantom deržala, ali kak su drugi konzulatuši odišli, taki je i talijanski poslanik prosil putnicu i on je ostavil Bulgariju.

Za vodju bulgarskoga serega su Zsev-kov soldačkoga ministra imenovali. On je naj mlajši general bulgarske soldačije. Vu srbskim seregu vno go macedonca je, koji su se jako zibunili, kad su počuli, da bulgarskoga serega mobilizēraju. Proti Bulgariji srbskoga serega Stepanovics general bude vodil. Srbski sereg iz pet divizije stoji. Bulgarski korman sve činovnike i oficire, koji su na urlaubu bili, vu službu je pozval. V ćetrek na večer jeden vlak, koj je vun municije bil, na srbsku granicu je odišel. Bulgarci veselo idu opet vu boj. Mobilizacija lepo stiha i mirno se je već dokonćala.

Heer und Politik soldačke novine pišeju, kak se bude bulgarski sereg slozil i kak se je mobilizacija dokonćala. Glavna željeznica prek ćeloga orsaga vodi i skup sveže Konstantinopolja Sofiom. S vun ove glavne željeznice Bulgaria još vno go željeznice ima. Iz Sofije jedna vu Plevnu vodi, odovut pak vu Ruščuk, gde se opet na više strani rezdeli. Ove željeznice služiju to, da bulgarski sereg jako fletno more na srbski granici biti.

Druga linija od Burgasa vu Filipopol vodi. Ova željeznica se takodje na više strani reztrgne. Jednoga serega po ovim putu budo na mesto spravili. To su one dvē važne linije, po kojih za par danov ćelo soldačiju moreju bulgarci tam spraviti, kam je odredjena.

Vu Bulgariji svi obćinito znaju, da došla je vura, kad Bulgaria svoje postigla bude. Nē su strahu vu Bulgariji, barem se već ćujeju glasi, da vu Sebastopolu jeden veliki ruski sereg se skuplja, kojega proti Bulgariji hoćeju poslati. Na to su bulgarci sva morskā postajališća zarpli i s oknami napunili, da ruske ladje nebudo mogle od Ćrnoga morja soldačiju vu Bulgariju spraviti.

Russija po suhi zemlji jako malo more proti Bulgariji, stēm menje jerbo ravno dosta posla ima speposut. Neg francuzi i englezi od morja moreju vu Macedoniju soldačiju poslati. To pak, da bi ruska flotta na Ćrnim morju mogla nekaj proti Bulgariji, k tomu je jako slaba.

Kak se ćuje antant prek Dedeagacs morskoga postajališća stopedeset jezer soldačije hoće vu Macedoniju poslati.

Da i Italia se pusti vu ov novi boj, to još nēje znati, ali lahko se i to pripeti, najmre pak, da vu Albaniju pošle naj menje dvajsti jezer soldačije.

Kolusev bulgarski poslanik ovak je govoril:

— Mi nećemo boja deržati, ali to je istina, da Macedoniju si zememo, jerbo je

naša, to pak i bez boja moremo napraviti tak, kak su 1913-ga leta romani Dobrudzsu zeli.

Panzados grčki poslanik pak veli, da nē veruje to, da bi Grčka proti Bulgariji išla, niti onda, ako med Bulgarijom i Srbijom boj bude.

Manu romanski poslanik veli za Romaniju, da tam je stalen položaj i poleg jednoga medjunarodnoga kontrakta vu Romaniji tak stoji denes položaj, da prek Romanije niti Russija nemore Srbiji municiju voziti.

Dakle takva zmešarija denes stoji na Balkanu i doklam ove novine izlaziju, zasegurno već budo stuki pokali i počne se jeden najnoviši i kervavi balkanski boj.

KAJ JE NOVOGA ?

— *Prosimo naše poštuovane predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke ćim predi pošleju i predplate ponovija.*

— **Potoplena talijanska ladja.** Iz Brindisi javiju, da na Benedetto Brin zvanio veliki talijanski ladji je puškin prah sam odsebe se vužgal i eksplođerol. Od 820 osobah 8 oficiri i 379 marineri su živi ostali, drugi svi su se potopili. Med mrtvi su obdeva zapovedniki od ladje. Zakaj se je to pripetilo, to još nēje znati. Talijanski korman strogo istragu je odredil svrho toga, jerbo vu Talijanskim tak misliju, da je neći bomba skrila na ladji i ona je eksplođerolala.

Talijani su već tuliko ladjih i vu tak veliki vrdnosti zgubili vu ovim boju, da jim antant to nigdar nebude naplatil. Talijani počneju prevideti, da nē njim je vrdno bilo vu boj se pustiti.

— **Srbski korman odselil se već iz Nisa.** Iz Nisa javiju, da srbski korman, svi banki odselili su se oktobra 2-ga vu Pristinu. Kad su prek varaša počeli velike ocelatne kasse voziti, ćeli panik je nastal. Ravno ov dan plakatline su dali vun deti, vu kojih opominaju stanovnike, da naj mirni budeju, jerbo Nis je tak obkoljeni soldačijom i svakojačkami šanci, da nikomu nikaj se nemore pripetiti. Plagallini ravno nē su pošiliš narodā, neg su ga još bolje zibunili.

— **Grčka proti antantu.** Venizelos ministerprezidenta prisilil je kralj, da se zahvali, stēm je Grčka zemlja ćisto vu drugi položaj došla. Konstantin kralj i oficiri preobladali su Venizelosa, koj je sdušom i stēlom antanta služil. Tak je zgubil igraću Venizelos, jerbo spametneši vu orsagu nećeju to postići, da Grčka zemlja tak shodi, kak je Belgium. Grčka neće takvo prijateljstvo, kakvo antant s oružjem hoće nanju presiliti. Kaj bude sad vu Grčkim i kaj se bude pripetilo, to nēje znati. Jedno su oćestivo odlučili. Ako bi francuzi i englezi silom steli prek Grčke spraviti soldačiju vu Macedoniju, tojest proti bulgarcom, s oružjem se budo proti tomu postavili i s oružjem budo svoju slobodčinu branili. Grčki narod veselo slavi kralja, koj se je na to odlučil. Iz toga je videti, da Grčka i nadalje neutralna hoće ostati.

— **Andrássy od Bulgarije.** Andrássy grof piše, da Bulgarija prisiljena bude s oružjem svoje pravo braniti vu Macedoniji. Poznato je, da Macedoniju Srbi krekružćevali su od Bulgarije i sad ju na nekakov

način nebi radi iz ruk pustiti. Ako se Bulgaria s oružjem navali na Srbiju, tak Srbija med dva ognje dojde i stēm predi bude propala. Nam i saveznikom pak od toga to bude hasen, da prēk Bulgarije po suhom budemo mogli šerege spraviti vu Dardanelle i po suhom budemo mogli turčinom municiju voziti.

— **Rusi okolo Rige.** Ruske novine pišuju, da soldačko zapovedništvo odredilo je orijanske šerege k Riga varašu. Poleg toga svi oni okolo Kovno, Grodno i Brest-Litovska rezbiti ruski šeregi svi moraju na vilnai front oditi, da braniju Riga morsko postajališče i put proti Sēntpētervaru.

— **Nebudo propale Dardanelle— veli romanski kralj.** Ferdinand romanski kralj i Maria kraljica minući tijeden, tojest septembra 29-ga vozili su se po Dunaju i tak su došli do Babadag občine. Ferdinand kralj po ital je jednoga tergovca, kak mu kaj ide. Tergovec je ovak odgovoril: Veliki zgubicek smo imali, ali to nam sve povjerenje bude, kad Dardanelle propadneju. Kralj je na to tak odgovoril: Žalosten je zgubicek, ali Dardanelle nebudo propale. Mária kraljica, koja je iz Englezkoga rodena pak je ovak rekla: Teško bude išlo, ali zato Dardanelle itak budo propale.

— **Kervavo zbiti talijani.** 29-ga septembra na loch frontu naši kanonēri više talijanskih štukov su trofili, koji su taki vtihnuli. Od Costona na sever jedno talijansko četu kervavu su naši nazat zbili.

Mrzli Vrch i Tolmeina su počeli talijanski štuki bombardirati, zatem pak su ponavadi na sturmu išli. Kad su do drotoz došli, morali su postati, jerbo naši baki, honvēdi i mašinpške tak su strelali, da nēje jim bilo moguće dalje iti. Pred droti strahovitno vnogo nirtvih je ostalo, koje su naši još i drugi dan pokapali.

— **Naše i nemške čete vdrle su vu Srbiju.** Za počela se velika ofenziva proti Srbiji i kak Höfer general oktobra šestoga je javil naše i nemške čete pri Oršovi i gde se Drina vu Savu stēče prēk su vdrle i srbske čete koje su tam stale, pretirale su.

Osmoga pak su javili, da naši nemški soldati prēk Dunaja i prēk Save su vdrle i denes pri Belgradu stojiju, gde su vu ovim hipu velike bitke.

— **Bulgaria ultimatumu je poslala Srbiji.** Vu političnim okrugu tak znaju stvar, da Bulgaria ultimatumu je poslala Srbiji vu kojem zahtēva, da Macedoniu za dvajsticetiri vure naj prēk da Bulgariji.

— **Zaprlu su bulgarci dunavska postajališča.** Iz Bukaresta pišuju, da bulgarci s oknami i s lauci zaprlu su sva dunavska postajališča, Romanske tadje samo na majarskim kraju moreju postati.

— **Ruska flotta naj ide na bulgarske vode.** Ruske novine pišuju: Mi tak mislimo, da Bulgaria nebude se na jednut navaila na Russiju, itak za to pripravni moramo biti na sve i zvrho toga zahētvamo, da ruska flotta odmah naj se gene i naj ide na bulgarske vode Russija mora zavzeti celo Bulgariju i vu Tirnovu pozvati veliku skupštinu i tam Bulgariji jednoga slavenca zebati za kralja.

Kak se vidi rusi su pozabili, da niti svoja prava od neprijatelja zavzeta mesta nemoreju nazat zadobiti, pak itak već si i na Bulgariju zube brusiju.

TABORSKA POŠTA. Jako su nam fallio takve škatulje vu kojih 350 gramov moći poslati po taborski pošti. Sad već nēje treba splatna šivat, jerbo takve škatulje, službenim napisom gotove se moreju dobiti pri Fischel Fülöp (Strausz Sándor) knjižaru u Čsáktornya.

Člēna škatulji je 20 fillērov.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fülöp (Strausz Sándor) knjižarici. Člēna: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Spomenek iz bojnog polja.

*Primem vu ruke papira,
Ar si človek ve študira.
Kak je bilo vu Karpati,
Gde su letali granati.*

*Od šrapnella dost plezēra.
A još više je mrtveca,
Jerbo šrapnel nezna šale,
Nikoga on nemiluje.*

*Koji se čuvati hoće,
Od šrapnella, kada leće,
Dober dekung mora meti,
Šrapnel mora mimo iti.*

*Ako si baš v velkoj sili,
Prekriči se, ovak reči:
„Bog pomagaj, Jezuš dragi!
Marija i Jožel sveti!“*

*Zato ako Bog dopusti,
Da dojdeš živ, zdrav od ondi,
Naj se z Boga pozabiti,
I vu njega veruvati.*

*V jutro rano još smo spali,
Šrapneli nas pozdravljali,
Morali se razbežati,
Drugi štelung si zavzeti.*

*Kad smo dekunge skopali,
I vu nje se nastanili,
Onda jeden vojnik veli:
Nebumo mi nikaj jeli?*

*Sunce bilo na zapadi,
Kad trakteri dohadjali,
Oni su nam ovak rekli:
Kruha nismo vam donesli.*

*Kaj su trakteri donesli,
To su momci sve raznesli,
Ne bilo vrēme čekati,
Počeli rusi strelati.*

*Dohadjali su granati,
I kugle nas dolli brati,
Tak smo vidli i mi sami,
Da nas nitko vre ne brani.*

*Noć je došla, lēpa, svetla,
Nam junakom strašno težka,
Jer su rusi preveć blizo,
Jako vnogo jih je bilo,*

*Vežda kapitan naš veli:
Kaj kam more, naj odbeži,
Koji ima dobre noge,
Nebu opal v ruske šake.*

*Kad smo v jutro v selo došli,
Od sve strani skupa zišli,
Kapitan okolo gledl,
Jel idu njegvi vojniki?*

*Zabavad je pol dan čekal,
Malo momkov se dočekal,
Svi momci su tam ostali,
Od kud nas rusi odgnali.*

*Ve svi drugi mi ostali,
Mali broj se skupa zbrali,
Dragom Bogu hvalu dali,
Da smo barem mi ostali.*

*Te smo išli malo dalje,
Druge čete se skupljale,
K njim smo se mi priružili,
Pak na ruse oštro vdrli.*

*Bili smo vre dosta jaki,
Mogli rusu pokazati,
Da se njega nebojimo,
Negu sve njih vuništimo.*

*Padal je rus kak jabuka,
Kad s čapom se po njim buha,
Nazaj smo mu povrnuli,
Kaj smo njemu dužni bili.*

*Zato dragi ki ste doma,
Molite vi za nas Boga,
Da nam pomore Bog mili,
Kad smo vu najvećoj sili.*

*Ako dragi Bog dopusti
Da se jenkrat mir napravil,
Budemō se spominali,
Kakov boj smo s rusi meli.*

*Da bi naše majke znale,
Tužno bi se rasplakale,
Kud njim se deca tucēju,
Ruke zmirom si hućuju.*

*Ar vu Karpatih je zima,
Gda pri nas vre drēvo tira,
Zato koj se ta odpravi,
On se naj dobro opravi.*

*V Karpatih su tužne vure,
Koj ne ima pune torbe,
Prem težko za te vojnike,
Ki dobiju rane težke.*

*Saniteci su odzada,
Niti njim je volja prava,
Kad moraju naprej iti,
Plezirce nazaj nositi.*

*Zato je najbolje srećen,
Koj na noge ni betežen,
Jer dalko mu treba iti,
Ako hoće hilplac viditi.*

*Na hilplacu skup se zidu,
Od svih strani skupa idu,
Med njimi su ranjениki,
Svake lēle bolestniki.*

*Tam jih onda rezdoliju,
Vu vagone namećuju,
Za plezēra teško dosti,
V špital dugo se voziti.*

*Kad dojdeš vu mesto pravo,
Svućuju z tebe odelo,
Tam se svaki skuplje, vmije,
Podbrijač ga čist podbrije.*

*Doktor zeme jih vu ruke,
Znanostjom jih zvrail bude.
Lēpe gospe pomajeju
I plezērce batriviju.*

*Koj pak srečno bu odzdrvil,
Svoju jakost nazaj dobil,
Bude moral einrukovat,
Sreću v boju opet probat.*

*Dragi brate ništ se neboj,
Da buš moral opet vu boj!
To je svēta dužnost svih nas,
Trpeti za kralja svak čas.*

Vu Pilsenu. **Klobucárics Ferencz.**
cugsfürer iz Királylaka.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	36—
Rozs	Hrč	28—
Arpa	Ječmen	28—
Zab	Zob	28—
Kukorica uj	Kuruza suha	26—
Fehér bab uj	Grah beli	40—
Sárga bab	Grah žuti	40—
Vegyes bab	Grah zmesen	40—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	50—
Tökmag	Košćice	40—
Bükköny	Grahorka	28—

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel bárki által készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grenadine, málna, muskotálykörte, borsmenta, narancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség kizárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. Az alkatrészek ára pontos előírással együtt utánvétellel bérmentve K 450. Őt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára megbecsülhetetlen, mert a munkás felfrissül, nem részegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik. **GROLICH JÁNOS**, Angyal-drogéria Brúno 618 szám (Morvaország).

532 9—20

A világháboru
—összes—

térképei

különbéle kiadásban és árban kaphatók:

Fischel Fülöp
Strausz Sándor könyv- és papirkereskedésében
Csáktornyan

Nagyszerűen bevált a harcoknál és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Úvegeje K—30, 140, 2—

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Árany orvosiáruháznál” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Klisabehér. 6.

Naponkénti szétkölés.

534 11—30

STOCK-GOCHNAC MEDICINAL

SZAVATOLT
::: VALÓDI :::
BORPÁRLATCAMIS ÉS STOCK GÖZ-
PÁROLÓ telepéből BarcolaCOGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL-VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

612 17—66

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Ráhdél-úlcica hízo broj 18. polog Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti VAPNA.

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalesu cenu. Koji treba celi vagon dobi vapno čisto fal. Trži cepanoga suha bukova drva i lapora na vagu.

548 99—

1551/1915.

Hirdetmény.

Kisszabadka község előljárai közhirrre tesszük, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező

korcsmaépület és tartozékai

1916. évi január 1-től december 31-ig terjedő egy évi időtartamra nyilvános árverésen folyó évi október hó 17-én délután 2 óraker a községbirónál haszonbérbe adatni fognak.

Árverési feltételek a községbirónál megtudhatók.

Kelt Kisszabadkán, 1915. évi szeptember hó 29-én.

537 2—2

Előljároság.

ad. 1584/915.

Muraszentmáriai körjegyzőtől.

Hirdetmény.

Alsómihályfalva község tulajdonát képező

korcsmát és tartozékait

f. é. október 31-én d. u. 2 óraker haszonbérbe adjuk. Feltételek a birónál betekintheők.

ELŐLJÁROSÁG.

542 1—1

1305/ad. 1915.

HIRDET MÉNY.

Közhirrre tesszük, hogy Drávavásárhely nagyközség tulajdonát képező

muravidí és pusztafai korcsma tartozékaival

f. évi október 25-én d. e. 9 óraker Drávavásárhely nagyközség-házánál 1000 kor. illetve 700 kor. kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen 1916. évi január 1-től egymásután következő 3 (három) évre bérbe fog adatni.

A részletes feltételek a község-házánál betekintheők

Drávavásárhely, 1915. okt. 7.

543 1—1

Marinovits Ferenc közs. jegyző.

Prelozsnják Antal közs. bírő.